

NII LUMMAV JA LOOMULIK

PAULETTA DE VAUGHN
TALLINNAS

P. DE VAUGHN VEENIS JÄRJE-
KORDSELT, ET LAULMINE VÕIB
MÕJUDA INIMESELE NAGU
LOODUSESTIIHIA, NAGU MERI
ENNE TORMI, NAGU ÄIKESE-
JÄRGNE LÕHNAV METS. MIDAGI
NII LUMMAVAT, LOOMULIKKU
OLI SELLES MULATITARIS.

Foto: KALJU SUUR

Teda kuulates unusid noodi-
märgid ja kõik laulukunsti
kaanonid. Professionaalina
püüad küll aeg-ajalt fikseerida
— näe, millist kõlavärvi ta siin
tarvitab; oo! nii ootamatu fer-
maat; milline üllatav oskus äär-
mise kergusega kõlama panna
kõik kõrgused kulminatsioonis
— ja samas lähed temaga kaasa
nagu hea muinasjutuvestjaga,
unustades kõik enda ümber. Eri-
ti kehtib see minu puhul Puccini
“Madama Butterfly” etendust
kuulates. Väga harva on saanud
viimasel ajal Estonia lavalt sellist
elamust, nagu oli 14. aprilli eten-
dus. Erilist naudingut pakkus P.
de Vaughni ja I. Kuuse lauldud I
vaatus. P. de Vaughni äärmine
vaoshoitus väliselt, kogu tun-
deskaala mahutamine häälede,
äärmiselt veendunud ja reljeefne
fraasikujundus, mis allutas en-
nast kuulama dirigenti, viis en-
daga kaasa partnerid (vahest
ainult II v. duetis Suzukiga jäi
M. Eensalul paindlikkusest vaja-
ka).

Milles on siis selle laulja ime-
võim? Ei ole ta ju väliselt kau-
geltki kujutluste Butterfly —
küllalt pikka kasvu, tameda na-
haga, hääle kaugeltki mitte õrn
15-aastase geiša oma (pigem
jõuline leedi Macbeth!). Tekkis
mõte, mis haakub Käbi Laretei
öelduga interpreedi kohta: ta on
meedium autori ja kuulaja vahel.
Meedium, kes viib meid
autori soovitud seisundisse.
Laulja oli jäägitult neis seisun-
deis, mida Butterfly läbis meiega
koosoldud ajas — armunu, oota-
ja ja surmamineja. Ta ei mängi-
nud Butterflyd, vaid oli ja nii
õnnestus tal idamaisele mõtte-
viisile, jaapanipärarele palju lähe-
male jõuda kui nende asjatute
sebimistega (kingade jalastvõt-
mised ja jalgapanemised jms.),

mida praegune lavastus on kuh-
jaga täis.

Siinjuures tahangi välja öelda
ühe tähelepaneku meie muusi-
kalavastuste kohta üldse. On
jäänud mulje, et meie lavastajad
on lakanud usaldamast ehedate
tunnete väärtust ja mõjujõudu.
Iga hinna eest tahetakse kõik
pea peale pöörata, minnakse vä-
listele trikkidele, kunstlike si-
tuatsioonide loomisele. Tundub,
et puudu tuleb südamehäälest,
mida asendab soov teha iga hin-

na eest teisiti, kui seni tehtud.
Kuid arvan, et E. Nügase “Ro-
meo ja Julia” pingestatus tule-
neb ikka noorte näitlejate tun-
deilust, millele antakse õiged rõ-
hud, et M. Karusoo “Täielise
Eesti Vabariigi” vapustavalt uus
Karini-Indreku suhete tõlgendus
lähtub ikka suunast seestpoolt
väljapoole.

Seesama kehtib ka dirigenti-
de kohta. Kui sageli kuuled, kui-
das laulja lihtsalt surutakse min-
gisse jääka raami, üldsegi mitte

loogilisse temposse, võimaluseta
end välja laulda, orkestri kohale
kõlama panna. On ju meilgi
häid lauljaid-interpreete, kelle
fraasikujundust ja tempotaju
võiks usaldada. Noortele laulja-
tele ootaks dirigendilt küll abi,
mitte aga koha kättenäitamist,
mida nii mõnigi kord on tulnud
saaliski tajuda. Oskus laulda
seda, mis nootide vahele peide-
tud, mitte aga noodist noodini
kulgeda, tuleb ju aastate ja kog-
emustega, sedagi ainult heas

koostöös orkestri ja dirigendiga. Lootusetuks jääbki asi siis, kui laulja põhimure on end üle orkestri kõlama panna.

Seekord respektieris V. Pähna juhatatud orkester laulja interpretatsiooni ja loomulikult võitis kogu ettekanne.

P. de Vaughni soolokontsert andis veel kord tunnistust, et ta on hea ja igakülgse haridusega muusik. Kõik Schuberti, Schumanni ja R. Straussi laulud esitati väga suure sisseelamisega. Tõeline nauding oli kuulata I. Iljat ansamblistina, eriti kõitev oli kooslus R. Straussi lauludes: lõputu fraasivoog, teineteiselt ülevõtmine, lennukus tundusid pianistile eriliselt lähedased olevat.

Kontserdi teine pool oli ehtameerikalikult pompoosne ja lausa kangelaslik, arvestades, et laulja põdes ilmselt larüingiiti. Aga kuulajaile oli see muidugi õnn, et laulja riskis. Sest nüüd oli hea võimalus kuulda, milleks on laulja võimeline ekstreemses olukorras, kui ollakse nii veendunud häälekooliga. Ja ega sellist Puccini "Pääsukest" või Verdi "Macbethi" me siinmail vist kuulnud olegi (meenub muidugi Galante üliõrn ja sädelev "Pääsuke" Riia Ooperi külalisetenduselt). Annaks saatus meile jõudu vastu pidada ja ära oodata ajad, mil olud ja rahad võimaldavad ning noored lauljad hoogu tiibadesse saavad ja soololaulu jälle au sisse tõstavad. Ennustused, et see žanr on oma aja ära elanud, ei pea paika. Inimhääli (ja tema võimalused) on midagi nii kaunist ja kordumatu, et selle järele ei kustu iialgi inimkõrva ja südame nälge. Selle tõe tunnistus oli ka P. de Vaughni kontsert.